

Suomen biotalousstrategian toimeenpano

Prosessi ja työvälineet alueelliseen suunnitteluun

Tarja Ollas, Tapio, 30.11.2023

Koeteltu malli ja suunnitelmapohja

- Pohjois-Karjala ja Kainuu pilotteina alueellisessa suunnittelussa, prosessin malli kuvaa jo käytettyjä menetelmiä
- Suunnitelmapohja on laadittu yhdessä, tavoitteena helppo hyödynnettävyys suunnittelusta seurantaan
- Keskittyy alueen tilannekuvaan ja siitä johdettuihin toimenpiteisiin sekä uusiin avauksiin
- Valmis suunnitelma voi olla alueen SWOTiin perustuva tai noudattaa Suomen biotalousstrategian toimenpiteiden rakennetta – tai molempia
- Erillinen biotalousstrategian toimeenpanosuunnitelma ei ole itsetarkoitus. Työ voi auttaa myös löytämään yhtymäkohtia ja täydennystarpeita muihin ohjelmiin.
- Jos alueen keskeiselle toimialalle on kansallinen ohjelma, sitä kannattaa hyödyntää ohessa
  - esim. tuoreessa Kestävästi ja vastuullisesti monipuolista arvonlisää – Luonnontuotealan toimintaohjelma 2030:ssa hyvä tilannekuva ja toimenpiteet

Suosituksia alueellisen suunnittelun prosessiin 1/2

- Maakuntaliitto tai ELY-keskus ovat luontevia koordinaattoreita suunnitelman laadinnassa. Alueella voi olla sovittuja yhteistyömenettelyjä, joita voidaan hyödyntää.
  - Pilottialueet aloittivat kirjoituspöytätyöllä kokoamalla tiedot eri ohjelmista ja alueen toimijoista
- Jos alueen biotalouden tilannekuvan laadinnasta on jo aikaa, sen päivitys auttaa löytämään omia vahvuuksia ja heikkouksia sekä ulkoisia uhkia ja mahdollisuuksia, joita ei kenties ole vielä huomioitu. Tilannekuva (SWOT) auttaa löytämään toimenpiteitä, joita tarvitaan halutun muutoksen läpiviemiseksi.
  - Ydinryhmän työpajassa voi tehdä esim. alustavan tilannekuvan ilman toimenpiteitä
  - Laajemmassa työpajassa hyvä keskittyä toimenpiteisiin

Suosituksia alueellisen suunnittelun prosessiin 2/2

- Suunnitelmaa voidaan laatia kaksivaiheisesti:
  - Aluksi ydintoimijoiden kanssa ja sen jälkeen laajemmalla joukolla, jolle halutaan samalla viestiä heidän mahdollisuuksistaan.
  - Yhteistyö sidosryhmien kanssa antaa laajan näkökulman aiheeseen ja helpottaa sisällön tuottamista. Samalla suunnitelman käyttöönotolle luodaan hyvä pohja.
- Suunnitelma voidaan viedä maakuntahallituksen käsittelyyn ja hyväksyttäväksi. Valmiin suunnitelman voi julkaista verkkosivuilla.
- Suunnitelmasta ja toivotusta kansallisesta tuesta on hyvä viestiä TEM:iin, jonka vastuualuetta biotalousstrategia on (yhteyshlö Ulla Palander)
- Prosessiin voi varata kalenteriaikaa esim. 4 - 8 kuukautta. Toteutus joustavasti ja työpäivien määrä omiin resursseihin sovittaen.

Suunnitelmapohja, Word

- Pohjaa voi täyttää sopivin osin ja omien tarpeiden mukaan
- Kootaan yhteen tiedot alueelta; tunnistetaan keiden kanssa suunnittelua kannattaa tehdä:
  - biotalous nykyisissä ohjelmissa ja strategioissa (maakuntastrategia, ÄES, AMO ym.)
  - keskeiset sidosryhmät biotalouden edistämisessä
  - alueen merkittävät biotalouden toimialat ja yritykset
- SWOT biotalouden alalla – 1) luodaan tilannekuva, 2) johdetaan toimenpiteet
- Alueen toimien suunnittelu Suomen biotalousstrategian toimenpiteiden jaottelun mukaisesti + muut omat toimenpiteet

KESKEISTEN STRATEGIOIDEN JA OHJELMIEN YLEISET TAVOITTEET BIOTALOUDEN EDISTÄMISEKSI

Tavoitteet voivat olla biotaloutta tai sitä tukevia, esim. teknologian tai palveluiden kehittämistä. Kuvataan biotalouden edistämisen tavoitteet yleisellä tasolla, ei toimenpiteitä. Rahoituslähde kuvataan tarpeen mukaan.

Strategia, ohjelma, tiekartta	Tavoite biotalouden edistämiseksi ja rahoituslähde, aikataulu
Maakuntastrategia	
Älykkään erikoistumisen strategia	

YHTEISTYÖ - Keskeiset biotalouden edistäjinä toimivat sidosryhmät maakunnassa tai yhteistyöalueilla. Taulukko auttaa hahmottamaan nopeasti, mitkä tahot ja yhteistyöryhmät ovat mukana biotalouden edistämisessä ja keitä tulee osallistaa.

Ryhmä (lyhenne), yhteyshenkilön nimi ja organisaatio; mukana olevat sidosryhmät	Minkä strategian, ohjelman tai teeman toteutuksessa mukana ja miten?
Maakuntaliitto	Maakuntastrategia
ELY-keskus	
Maakunnallinen metsäneuvosto (MN), <u>n.n.</u> , Suomen metsäkeskus; metsänomistajia, metsien kestävää käyttöä tuntevia organisaatioita, kansanedustaja	MN edistää metsiin perustuvia elinkeinoja ja kohdentaa edistämisrahoitusta. Alueellinen metsäohjelma (AMO) linjaa... tavoitteena...

Alueen merkittäviä biotalouden toimialoja	Yrityksiä toimialalla

SWOT, esimerkki Kainuun julkaistusta suunnitelmasta

Maakunnan vahvuudet/hyödynnettävät erityispiirteet	Toimenpiteet vahvuuksien kehittämiseksi, erityisesti arvonnisan nostamiseksi
2+1 toimivaa metsäbiotalouden ekosysteemiä	Kuhmo Woodpolis ja Renforsin ranta + Kaicell Fibers toimintaedellytysten kehittäminen, ekosysteemien kehittäminen, sivuvirtojen hyödyntäminen, jalostusarvon nosto
Biojalostus, Biohiili	Uuden ekosysteemin luominen ja edistäminen, uutta biojalostusta perustuen biohiilen tuotantoon ml. kompensaatioliiketoiminta ja kaukolämpöintegrointi
Korkeatasoinen ja monitieteinen TKI-keskittymä (ammattillinen opetus, ammattikorkeakoulu, yliopistokeskus)	Kansallisen, kansainvälisen yhteistyön ja verkostojen lisääminen, jatkuva oppiminen

<https://kainuunliitto.fi/elinkeinot-ja-aluekehitys/karkitoimialat/biotalous-kainuussa/>

Strateginen painopiste: [Korkeampaa arvonlisää biotaloudesta \(linkki strategiaan\)](#)

Biotalousstrategian toimenpiteet	Alueen toimenpide tai maakuntarajat ylittävä yhteistyö	Linkittyvä strategia, vastuullinen organisaatio, työryhmä tai henkilö	Aikataulu	Resurssit, ministeriöiden keinot tukea tavoitteen toteutusta	Seuranta
Strateginen painopiste yleisesti					
Laaditaan ja toteutetaan biotalouden vihreän siirtymän TKI-ohjelma, jolla vahvistetaan tietopohjaa biotalouden					
osaamisen, uusien tuotteiden, resurssitehokkuuden, liiketoiminnan ja palveluiden kehittämiseksi					
Edistetään uusien, innovatiivisten biotuotteiden pilotointi- ja demonstraatiolaitosten sekä laatuaan ensimmäisten teollisen mittakaavan laitosten sijoittumista Suomeen					

Esimerkki Pohjois-Karjalan julkaistusta suunnitelmasta

Biotalousstrategian toimenpiteet	Alueen toimenpide tai maakuntarajat ylittävä yhteistyö	Linkittyvä strategia, vastuullinen organisaatio, työryhmä tai henkilö	Aikataulu	Resurssit, ministeriöiden keinot tukea tavoitteen toteutusta
Edistetään uusien, innovatiivisten biotuotteiden pilotointi- ja demonstraatiolaitosten sekä laatuun ensimmäisten teollisen mittakaavan laitosten sijoittumista Suomeen	Uuden sukupolven pakastekuivausteknologiaan perustuvan laitoksen perustaminen Puhokseen Turvetta korvaavien ruokokasvipohjaisten tuotteiden ensimmäisen teollisen mittakaavan pilotointilaitoksen sijoittuminen Pohjois-Karjalaan	Frost dry Oy Yritykset, tutkimusorganisaatiot (LUKE), kehittämisorganisaatiot, kunnat	2023-2024 2022-2023 2023-2027	AKKE JTF
Tunnistetaan biotalouden keinot hillitä ilmastonmuutosta ja edistää sen vaikutuksiin sopeutumista sekä pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen.	Kosteikko- ja peltoviljely ohjelmat järviruokolle ja ruokohelvelle kasvualueistatuotantoon Viljele viisaasti kasvituotanto ohjelma maatalouteen	Yritykset, tutkimusorganisaatiot (LUKE), kehittämisorganisaatiot, kunnat	2022-24 2022-2023 2023-2027	AKKE JTF

<https://pohjois-karjala.fi/kansallisen-biotalousstrategian-jalkauttaminen/>

Aineistot

- Suunnitelmapohja, Word, mukana prosessin malli
- Työpajan malli, PowerPoint
- Diapohja tulosten esittelyyn

- Aineistot lähetetään maakuntaliittoihin hyödynnettäväksi tarpeen mukaan
- Aineistoja voi pyytää myös hankkeen (2022-23) fasilitaattorilta:
tarja.ollas@tapio.fi

Kiitos tuloksekkaasta
yhteistyöstä!

TAPIO

Tarja Ollas
tarja.ollas@tapio.fi

www.biotalous.fi